

Fieny van Steen-Duijzings; initiatiefrijke en ondernemende wijkverpleegkundige

In 1964 kwam Fieny van Steen-Duijzings als wijkverpleegkundige in dienst bij het Wit-Gele Kruis in Rijen. Ze was een betrokken verpleegkundige. Patiënten deden nooit tevergeefs een beroep op haar en organisaties en instellingen die direct of indirect met zorg te maken hadden, kregen haar steun of kwamen op haar initiatief tot stand. In een 'In Memoriam' bij haar overlijden stond in het Weekblad Gilze en Rijen: 'Fieny was een denker en liep in haar hoofd altijd met plannen rond'. Rijen en haar inwoners hebben daar veel profijt van gehad.

Door Nel de Wit

Fieny Duijzings werd op 27 april 1935 in Klimmen geboren als dochter van Franciscus Duijzings en Maria Ramaekers. Ze was de oudste in een gezin van zeven kinderen, drie meisjes en vier jongens. Haar ouders hadden een boerderij, waarop het werk vooral door haar moeder werd gedaan. Haar vader was mijnwerker tot hij in de Tweede Wereldoorlog door een granaat zodanig gewond raakte, dat hij niet meer terug kon naar de mijn en voortaan thuis op de boerderij meewerkte. Fieny volgde de opleiding tot verpleegkundige A in 'Voorburg' in Vught en tot verpleegkundige B in het Diaconessenziekenhuis in Eindhoven. Ze werd uiteindelijk hoofdverpleegkundige en leidde leerling-verpleegkundigen op. Begin zestiger jaren verzorgde ze Gerardina van Steen-Bruning en maakte zo kennis met haar zoon Hans die voor de ziekte van zijn moeder uit Australië terug was gekomen. Hij bleef daarna in Nederland. Het klikte tussen Fieny en Hans en in 1964 trouwden ze. Samen kregen ze twee dochters.

Fieny in 1958 (foto Patricia van Steen)

Wijkverpleging

Na hun huwelijk kwamen Fieny en Hans in Rijen wonen, Hans werd boekhouder bij Lederfabriek Gebr. Martens B.V. in de Stationsstraat en later bij de Levensschool in Dongen. Ze woonden eerst kort in de Beatrixstraat en Mgr. Schaepmanstraat, maar bouwden al snel een huis in de Kennedylaan.

team Thebe (foto Anja van Kuijk)

Sinds 1924 had Rijen een afdeling van het Wit-Gele Kruis die vanaf 1960 in een nieuw gebouw in de Mariastraat zat. Daar kwam Fieny van Steen in 1964 werken als verpleegkundige. Iedereen die lid was van het Wit-Gele-Kruis (WGK) kreeg gratis hulp en zorg aangeboden. Handig, omdat toen nog niet iedereen een zorgverzekering had.

Fieny was een 'echte' verpleegkundige. Haar werk stopte niet bij het verzorgen van patiënten, maar ze had oog en oor voor de hele mens. Regelmatig had ze daarvoor overleg met bijvoorbeeld de huisartsen, gezinsverzorgers, pastoren, gezinszorg en maatschappelijk werkers uit Rijen en ging als het nodig was de confrontatie met hen aan. Iedereen kon op elk moment van de dag een beroep op haar doen. Voor haar

gezin was het niet altijd leuk als daarvoor een etentje werd onderbroken, maar zij hadden daar alle begrip voor. Ze wisten dat dit belangrijk was. Eind zeventiger jaren heeft ze haar werk als verpleegkundige twee jaar onderbroken voor de opleiding Maatschappelijke gezondheidszorg, een specialisatie tot wijkverpleegkundige. Na deze opleiding kwam ze terug bij het Wit-Gele Kruis in Rijen.

In 1980 werd de AWBZ (Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten) ingevoerd en deze wet had overal gevolgen voor het werk van de kruisverenigingen. Schaalvergroting en samenwerking met de gezinszorg leidde tot 'nieuwe' organisaties. Rijen ging eerst een fusie aan met gemeenten rondom Tilburg, later kwam Tilburg er ook bij. Vanaf toen verdween de naam kruisvereniging en werd het Thuiszorgorganisatie Thebe, en zo kennen we de thuiszorgorganisatie in Gilze en Rijen nog steeds.

Gehandicaptenweekend (foto Anja van Kuijk)

Fieny heeft tot 1993 bij de thuiszorg gewerkt. Haar man Hans was al in 1981 gestopt met werken, na een fusie van de Levensschool. Hij kreeg tijd om te reizen en hielp Fieny vaak bij haar activiteiten, tot hij in 1995 overleed. Toen Fieny om gezondheidsredenen stopte was zij 58 jaar, maar dat weerhield haar er niet van om op allerlei gebieden actief te blijven. En ze had de gave om een grote groep enthousiaste vrijwilligers om zich heen te verzamelen. Samen brachten die veel tot stand.

Gehandicaptenweekends

Door haar werk kwam Fieny in contact met echtparen waarvan één van de partners gehandicapt was. En zij zag hoe zwaar dat soms was voor de partners. Het woord 'mantelzorg' werd nog niet gebruikt, maar deze zorg bestond natuurlijk wel. Fieny wilde graag iets voor deze echtparen organiseren zodat ze, samen, even van de dagelijkse zorg loskwamen. Ze zette begin jaren tachtig een samenwerkingsverband op tussen SKW (Sociaal Cultureel Werk) Rijen en De Zonnebloem; de Thuiszorg leverde verpleegkundigen (allemaal pro deo). Er werden aangepaste woningen gezocht waar de echtparen lange weekends op vakantie konden, bijvoorbeeld in Veldhoven, Arcen en De Beekse Bergen. Die weekends werden een aantal jaren gehouden.

Dagopvang gehandicapten

Ongeveer tegelijkertijd namen Fieny en haar collega Ineke van den Akker het initiatief om te komen tot een Dagopvang voor lichamelijk gehandicapten. De opening was in 1987. Voorzitter werd huisarts Frans Wolvekamp. Er werd gestart met 25 gasten en veertig vrijwilligers in het gebouw van de Dienst Gemeentewerken aan de Rembrandtlaan; vanaf 1996 zaten ze in Cultureel centrum De Boodschap. Op een gegeven moment werden de eisen aan de dagopvang aangescherpt. Werken met alleen vrijwilligers was niet meer toegestaan. Er werd daarom aangesloten bij een professionele organisatie, Activiteitscentrum De Noutenhof uit Breda. Dat bracht de nodige veranderingen en strengere regels met zich mee. Na een aantal jaren is deze dagopvang helemaal overgegaan naar Breda.

Flippers

In 1974 werd in Rijen Stichting De Flippers opgericht, een zwemclub voor kinderen en volwassenen met een verstandelijke of lichamelijke beperking. Het initiatief kwam onder anderen van Fieny van Steen en werd ondersteund door Reddingsbrigade Moby Dick. Het was een activiteit die onder het SKW viel, maar toen in 1997 het SKW naar Cultureel Centrum De Boodschap verhuisde, zorgden enkele vrijwilligers dat De Flippers als zelfstandige vereniging doorging. De zwemmers kwamen één keer per week naar het extra verwarmde zwembad in de Margriethal, later in Den Butter. In juli 2024 stopte de zwemvereniging, er waren te weinig vrijwilligers én de animo bij de doelgroep was veel minder.

Stichting Hulp Tsjernobyl

Fieny had al een paar keer een kerstmarkt georganiseerd bij Kwekerij Toon Thielen om geld in te zamelen voor goede doelen. In 1996 zocht ze een nieuw doel en kwam door haar zus op het idee om geld en goederen in te zamelen voor inwoners van Wit-Rusland (nu Belarus). Door de kernramp van 1986 in Tsjernobyl waren hier veel inwoners ziek en gewond geraakt. Ze richtte samen met Anja van Kuijk de Stichting Hulp Tsjernobyl op. De ingezamelde goederen werden opgeslagen in het voormalige winkelpand van Smits landbouwmachines op het Stationsplein en daarna in een ruimte van de voormalige behangfabriek van Rath & Doodeheefver, door hen De Bunker genoemd. Via lezingen bij vrouwenorganisaties, scholen en bijvoorbeeld de Lions Club kwam er geld binnen. Heel succesvol waren de fietstochten voor Tsjernobyl. Fieny en Anja zijn een aantal keren naar Minsk en Wit-Rusland gereisd om te zien waar de goederen terecht kwamen. Alles werd door vrachtwagens van een Duitse organisatie naar Wit-Rusland vervoerd. Deze georganiseerde hulp voor Tsjernobyl heeft tot 2006 bestaan.

Fieny en Anja van Kuijk (foto Johan van Gulp, Stadsarchief Breda)

Overlijden

Fieny leed aan COPD, wat het wijkwerk te zwaar maakte, maar tot een paar maanden voor haar overlijden was ze actief voor Tsjernobyl en altijd aan het denken, wat er nog meer georganiseerd kon worden. Een onderscheiding heeft ze nooit gekregen (dat vond ze niet nodig), maar voor de Rijense gemeenschap was ze goud waard.

Ze overleed op 70-jarige leeftijd op 16 februari 2006 en ligt in Rijen begraven.

Afscheid bij de Thuiszorg (foto Patricia van Steen)

Met dank aan Patricia van Steen (dochter) en Anja van Kuijk (oud-collega/vriendin)

Bronnen

Weekblad Gilze en Rijen (digitaal)

Tijdmachine Gilze en Rijen. Heemkring Molenheide

Hoon, J. de e.a. Rijen, ontstaan, groei en ontwikkeling. Heemkring Molenheide, 2004

Thebe.nl

Iedere maand haalt Heemkring Molenheide in deze rubriek een markante persoon uit Gilze, Rijen, Hulten of Molenschot voor het voetlicht. Om langzaamaan de verhalen achter inmiddels overleden dorpsgenoten vast te leggen. En tegelijkertijd recht te doen aan mensen die bijzonder waren op wat voor manier dan ook. Weet je iemand waarvan je zegt, die hoort ook een plaatsje in deze rubriek te krijgen? Neem contact op via info@heemkringmolenheide.nl en vermeld daarbij Schrijversteam Wiki Gilze en Rijen / markante personen. Namen, verhalen, foto's of aanvullingen, wij zijn overal blij mee. Eenmaal beschreven, krijgen al die opmerkelijke dorpsgenoten een pagina op [https://wikimiddenbrabant.nl/Portaal:Gilze en Rijen](https://wikimiddenbrabant.nl/Portaal:Gilze_en_Rijen)